

Willem PELEMANS, *Hij leerde Vlaanderen luisteren. Uit de memoires van een toondichter criticus*. Liberaal Archief Gent — Willemsfonds Agglomeratieverbond Brussel, 1991, 96 blz., 10 ill.

Niet zolang voor hij in november 1991 overleed, werd Willem Pelemans ter gelegenheid van zijn 90ste verjaardag gehuldigd met een bloemlezing uit zijn memoires, samengesteld door zijn dochter Siska en zijn gewezen collega-journalist Frank de Keyser. Een puik initiatief, dat een boeiend beeld schenkt van de veelzijdige artistieke, pedagogische en journalistieke persoonlijkheid van deze opmerkelijke autodidact, en van zijn ronduit verbluffende werkzaamheid (naast meer dan honderd composities plusminus 15.000 muziekkritieken). Door zijn rusteloze activiteit bij de opbouw van een Vlaamse muziekcultuur, binnen de liberale zuil dan, herinnert hij nog aan de pioniers van de 19de eeuw, al is zijn artistieke boodschap uitgesproken modernistisch en juist een reactie tegen het epigonisme, de verstarring van een overgecultiveerde Benoit-traditie.

Met stijgende belangstelling neemt men kennis van markante momenten uit zijn levensloop, vaak opgefleurd met pittige anekdoten waarbij tal van bekende figuren de revue passeren, van Herman Teirlinck en Julius Hoste tot Jan Boon, Denijs Dille en Mgr. Vijverman. Bijzonder interessant is het gedeelte over zijn rol bij de zuiveringen in het N.I.R. eind 1944, waar hij blijk geeft van veel menselijk begrip en tolerantie. Enkel de meer recente fragmenten (over het Festival van Vlaanderen, Gerard Mortier, BÉjart) overtuigen iets minder, daar hier bij alle gerechtvaardigde kritiek een conservatieve reflex merkbaar wordt. Dit neemt niet weg dat de anthologie in haar geheel het lezen meer dan waard blijft, en men het betreurt dat een integrale uitgave van Pelemans' memoires (meer dan 1000 blz.) in een klein cultuurland als het onze blijkbaar nog maar eens geen haalbare kaart was. Jammer voor een tekst die op grond van de gepubliceerde gedeeltes zich aandient als een cultuurhistorisch document van de eerste orde.

K. WAUTERS